

Napjainkban „gay friendly” közegben egyre sűrűbben találkozunk az LMBTQ betűszóval, bemutatnék hát egy Alapítványt és egy éppen bevezetésre kerülő módszert ezzel toldattal, ami sokat segíthet az LMBTQ embereknek konfliktusaik rendezésében.

A PIPA Alapítvány célja a társadalom hátrányos helyzetű, fogyatékkal élő és kisebbségi csoportjainak támogatása, társadalmi integrációjának és a különbségek felszámolásának elősegítése, a társadalom véleményformálásának alakítása az összes segítő technika felhasználásával; pszichológiai, mediációs, coaching, csoport- és egyéni terápiais eszközökkel, tréningekkel.

2015. év első felében a Rézler Gyula Alapítvány ösztöndíjasa voltam, melynek keretében 5 hónapos kutató tevékenységet folytattam az USA nyugati szegletében, a University of New Mexico-n a témában.

A kutatási területem tehát az egyetemen a mediáció volt, mint Magyarországon még terjedőben lévő alternatív vitarendezési forma, valamint ennek egy szűkebb területe az LMBT mediáció, vagyis a mediáció alkalmazása az LMBT kisebbség tagjai között. A PIPA Alapítvány céljául tűzte ki az LMBT mediáció Magyarországon történő meghonosításának segítését, mert a kollégáim és a szakma gyakorlata is mindig azt igazolja vissza, hogy az LMBT emberek nem igazán ismerik azt, hogy mi is ez voltaképpen.

Mivel a PIPA Alapítvány fontosnak tartja a mediáció népszerűsítését az LMBT kisebbség körében, s erre vonatkozóan egy Norvég Civil Alap által kiírt pályázatot is megnyert, összefogva Radvány Ágnes mediátorral (korábbi Rézler ösztöndíjas) 2015 nyarán megkezdődött a népszerűsítési kampány.

Megjelentünk a Sziget Fesztiválon, a Budapest Pride-on, a LIFT Leszbikus Kulturális Fesztiválon, meséltünk a pályázatról, az Alapítvány tevékenységéről, s persze arról, hogy mi is voltaképpen a mediáció és milyen konfliktusokban használható. Megpróbáltuk ezekkel az információkkal a jelenlévők figyelmét hangsúlyozottan felhívni, hogy amennyiben egy konfliktusban nem szeretnék a bírósági utat választani, van alternatíva.

Sajnos minden népszerűsítési tevékenység eredményességének nehézkes a mérése, de bízunk abban, hogy ebben a kisebbségi csoportban sikerült több száz emberhez eljuttatni az üzenetünket.

2015. őszén tartottunk két workshopot is a témában, külön LMBTQ civileknek és külön mediátoroknak.

A továbbiakban írnék néhány szót a mediációról:

A mediáció egy olyan, nem hagyományos vitarendező megoldás, melynek az a célja, hogy a vitában érdekelt felek ***kölcsonös megegyezéssel*** zárják le a vitájukat. Ehhez a vitában nem érintett, semleges, pártatlan harmadik személy, mediátor segítségét veszik igénybe.

A mediáció eszközeivel ***gyorsan, hatékonyan*** rendezhető a vita. (néhány hét alatt befejezhető egy olyan vita, amely a bírósági eljárásban évekig elhúzódna) A mediáció lehetővé teszi, hogy a felek per helyett párbeszéd útján ***megállapodásra*** jussanak.

Nagyon fontos tehát hangsúlyozni, hogy a mediátor nem bíró, nem ő, hanem a felek döntenek el a saját jogvitájukat. Ezek alapján azt is mondhatnánk, hogy ebben a facilitátori szerepben bárki megállja a helyét, csupán meg kell felelni a „good listener” kritériumnak. Nos azért ez nem így van, a mediátor szerepe a történetben elengedhetetlen: a felek maguk között nem tudják megoldani a vitát, a mediátornak kell a megbeszélést a megfelelő mederbe terelni, feltenni a megfelelő kérdéseket, felismerni a lényeges

pontokat, amelyek kulcsok lehetnek abban, hogy megállapodás születhessen.

Mi a mediáció előnye a perhez képest?

A közvetítői eljárás lényegesen gyorsabb, rugalmasabb, mint a bírósági peres eljárás. A mediációban nem fordulhat elő az, mint ami egy perben, hogy az egyik fél nyer, a másik pedig veszít. A mediátor kapcsolatba lép a felekkel, közvetlen, oldott légkörben segít nekik a konfliktus feltárásában és abban, hogy maguk találják meg a megoldást a problémájukra. A megegyezéssel mindkét fél nyer, miközben a megegyezés növeli a felek egymás iránti bizalmát, és javítja a konfliktus miatt megromlott kapcsolatokat is. Tehát egy mediátor egyik legfontosabb feladata egyfajta bizalom kiépítése valamennyi fél irányába. Egyrészt arra vonatkozóan, hogy ő meghallgatva és megértve a problémájukat, pártatlanul, támogató szándékkal áll minden fél irányába, másrészt az eljárás teljes szakaszában biztosítania kell a feleknek, hogy mindenki meghallgatva érezze magát. Az egyik legborzasztóbb kimenetele egy mediációnak, ha úgy kezdik el papírra vetni az állítólagosan közös megállapodást, hogy az egyik fél úgy érzi, őt nem hallgatták meg, nem mondhatott el számára fontos részleteket, nem beszélhetett számára fontos érzésekről.

S gyakorló jogásként itt szeretném kiemelni (saját vélemény) a legfőbb különbséget a per és a mediáció között: a mediációban helye van az érzéseknek, míg a perben aligha. Minden konfliktus, minden döntés alapja, velejárója valamilyen érzelem, amely eléggé túlfűtött általában, amikor a felek már egymás között képtelenek a rendezésre, s harmadik személy segítségét kérik. Meg lehet, sőt meg kell beszélni azokat az érzelmi viszonyulásokat, amelyek a mediátor szerint a megállapodás gátját képezik. Csak egy gyakorló szakember tud arról tanúbizonyságot adni, hogy milyen komplex, megoldhatatlannak tűnő konfliktusokat lehet elrendezni egy egyszerű bocsánatkérés mediációs ülésen történő elhangzásával. Amikor a mediátor egy ilyen érzelmi anomáliát, vagy valamilyen erős pszichikai gátat észlel valamelyik fél oldaláról (vagy például csak fél beszélni , a megállapodás szempontjából elengedhetetlen dolgokban „állóháború” alakul ki), ajánlatos az úgynevezett „caucus” módszer alkalmazása. Ez alapján egy rövidebb négy szemközti beszélgetést tartanak a mediátor, s a fél, ahol a mediátor megpróbálja kihámozni a gát okát. További előny még a perrel szemben, hogy a mediáció nem nyilvános, sőt a mediátornak az eljárás során tudomására jutott tényekkel, adatokkal kapcsolatban szigorú titoktartási kötelezettsége van. Tehát az előtte elhangzottokról az esetleges perben eljáró bírónak sincs tudomása. A felek közös döntésén múlik, hogy az elhangzottokról kinek mit hoznak a tudomására.

Milyen típusú viták rendezhetők bírósági közvetítéssel, amelyek érinthetik az LGBTQ embereket?

- coming out-tal kapcsolatos konfliktusok
- párkapcsolati viták- például az élettársi közösség felbomlása körül felmerülő viták, esetleges vagyonmegosztás, pénzügyi elszámolás
- szivárványcsaládok körüli viták - például kilépő fél esetén a gyermekekkel való kapcsolattartásban való megállapodás

- mediációs megállapodásban rendbelkezhethetnek a párok az alapítandó szivárványcsalád működéséről, például a gyermekek nevelésének rendszeréről, a nem biológiai szülő szerepéről

- munkaviszonnyal, munkaszerződéssel kapcsolatos vitás kérdések

- tranzícióval összefüggő konfliktusok